

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันพนันออนไลน์¹

ปัทมาธิ์ เพียรทำ²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันการพนันออนไลน์ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ประกอบกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ.2566 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย ความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ พบว่าการพนันออนไลน์ คือ การเล่นพนันผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยพนันออนไลน์นั้นถูกพัฒนามาจากการเล่นตามบ่อนคาสีโน ที่มีเกมพนันออนไลน์ต่างๆ ให้กับผู้เล่นได้เลือกเข้าไปใช้บริการ³ ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากต่อการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต อันเป็นระบบเครือข่ายสื่อสารที่มีขอบเขตกว้างขวาง ทำให้คนที่อยู่ต่างสถานที่ สามารถติดต่อและเข้าถึงข้อมูลต่างๆทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยข้อมูลข่าวสารนั้นก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในด้านที่มีประโยชน์ และผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกาย จิตใจ และการดำรงชีวิตได้⁴ ซึ่งปัจจุบันผู้ศึกษาเห็นว่ามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันการพนันออนไลน์ของประเทศไทยนั้นยังมีความล้าหลังและไม่ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ หากยังอาศัยเพียงแค่มบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ที่ยังไม่เคยได้รับการแก้ไขหรือเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายมาเป็นเวลานาน โดยไม่เคยบัญญัตินิยามและกำหนดประเภทของการพนันออนไลน์เอาไว้ ทำให้ไม่ทันต่อรูปแบบของการเล่นพนันออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นทุกวัน และมาตรการทางกฎหมายตามบทบัญญัติแห่ง

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันการพนันออนไลน์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา โชติมานนท์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ชยพล ธาณินวัฒน์. “กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์” ใน เอกสารวิชาการ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 1-6 [Online]. Available URL: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=19 (มีนาคม,10).

⁴กองบรรณาธิการสำนักกฎหมาย. บทนำบทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในการควบคุมการพนันออนไลน์. จุลินิติ มกราคม-กุมภาพันธ์ 2564 [Online]. Available URL: https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/1interview/IN100.pdf

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น นั้นก็ไม่มีความชัดเจนเพียงพอ โดยยังต้องอาศัยการตีความเนื้อหาของกฎหมายนั้นว่าสามารถบังคับใช้กับการพนันออนไลน์ได้หรือไม่ รวมไปถึงพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ.2566 ที่กำหนดหมวดมาตรการในการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับพนันออนไลน์ ทั้งที่การพนันออนไลน์นั้นเป็นการก่อกระทำความผิดโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือโดยตรง

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหากฎหมายในมาตรการควบคุมและป้องกันพนันออนไลน์ ตาม พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และรวมไปถึงพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ.2566 พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรกคือ ปัญหาการบัญญัติบทนิยามและประเภทของการพนันออนไลน์ ตาม พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 พบว่าการพนันออนไลน์นั้นการพนันออนไลน์หรือการพนันทางอินเทอร์เน็ต เป็นการพนันที่ยังมิได้ถูกระบุชื่อไว้ในบัญชี ก. และบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัติการพนันฯ แต่อย่างใด แต่ถือได้ว่าเป็นการเล่นอื่นใดนอกเหนือจากที่กล่าวมาในมาตรา 4 ซึ่งปัจจุบันยังไม่สามารถอนุญาตให้จัดให้มีการเล่นการพนันดังกล่าวได้ เนื่องจากยังไม่มีการระบุชื่อและเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวง ตาม บทบัญญัติมาตรา 4 ทวิ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติการพนันฯ ที่บัญญัติว่า “ในการเล่นอื่นใดนอกจากที่กล่าวในมาตรา 4 จะพนันกันหรือจะจัดให้มีเพื่อให้พนันกันได้เฉพาะการเล่นที่ระบุชื่อและเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวง”⁵

โดยผู้ศึกษาพบว่าปัจจุบันเทคโนโลยีการพนันออนไลน์มีการพัฒนาและก้าวหน้าอยู่เสมอ ในทางกลับกันจะเห็นได้ว่าแม้การพนันออนไลน์จะเป็นการพนันที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติมาตรา 4 ทวิ แต่ก็ยังไม่ได้ระบุไว้ถึงลักษณะของการพนันออนไลน์โดยตรง ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนและไม่สอดคล้องกับสภาพการเล่นพนันที่ได้มีการพัฒนาวิธีการและรูปแบบให้มีความซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งจากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศผู้ศึกษาพบว่า หากเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศอื่นๆ มีหลายประเทศที่มีบทบัญญัติถึงการพนันออนไลน์ไว้โดยตรง เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย หรือสหราชอาณาจักร นั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายของไทยยังมีความล้าสมัย และไม่สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเท่าที่ควร

ประการที่สอง ปัญหาฐานความผิดสำหรับการเปิดเว็บไซต์หรือนำเข้าข้อมูลการพนันออนไลน์สู่ระบบคอมพิวเตอร์ จากการศึกษาศักดิ์สิทธิ์ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์(ฉบับที่2) พ.ศ.2560 พบว่า มิได้ระบุไว้ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการพนันออนไลน์ เพียงแต่อาศัยการตีความจากตัวบท โดยมาตราที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา

⁵พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478, มาตรา 4 ทวิ.

20 ที่บัญญัติไว้ว่า “ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถขอให้ศาลมีคำสั่งระงับการเผยแพร่ข้อมูลอันมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน”⁶ และการกำหนดความผิดฐานนำเข้าข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 14 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ที่บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา (2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน (3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา (4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ (5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)”⁷ เท่านั้น

จึงเกิดปัญหาในการตีความกฎหมายและความครอบคลุมของฐานความผิดการนำเข้าข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ขึ้น ซึ่งพบว่าในทางปฏิบัติมีแนวความเห็นว่าการพนันออนไลน์ไม่ใช่การนำเข้าข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ จึงไม่มีการดำเนินการปิดเว็บไซต์การพนันออนไลน์อย่างต่อเนื่อง และยังไม่มีการดำเนินคดีต่อผู้เปิดเว็บไซต์การพนันออนไลน์⁸ ในฐานความผิดนำเข้าข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ เนื่องจากบทบัญญัติกฎหมายไม่ชัดเจน

ประการที่สาม ปัญหาอำนาจในการเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกรรมทางการเงินและเครือข่ายโทรศัพท์ในการดำเนินคดีการพนันออนไลน์ เมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนันออนไลน์เกิดขึ้น ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 นั้นใช้หลักเกณฑ์และวิธีการภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช พ.ศ. 2477 รวมไปถึงการแสวงหาพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวนด้วย อย่างไรก็ตามก็ตีความเจ้าพนักงาน ต้องการเข้าถึงพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ตามบทบัญญัติมาตรา 18 และ 19 ก็ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานที่จะเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หรือสั่งให้ผู้ให้บริการส่ง

⁶พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์พุทธศักราช 2550, มาตรา 20.

⁷พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์พุทธศักราช 2560 (ฉบับที่ 2), มาตรา 8.

⁸ พฤตินัย พรวรพันธ์. พนันออนไลน์ภัยใกล้ตัว [Online]. Available URL: [https://www.dsi.go.th/Files/\(กรกฎาคม,24\)](https://www.dsi.go.th/Files/(กรกฎาคม,24)).

มอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้บริการให้แก่เจ้าพนักงาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้น⁹

จะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนันออนไลน์นั้น นอกจากจะใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการกระทำความผิดแล้วข้อมูลในการดำเนินคดีที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ก็คือข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน และข้อมูลการใช้เครือข่ายโทรศัพท์ ของผู้กระทำความผิด เนื่องจากการทำธุรกรรมพนันออนไลน์ของผู้จัดให้มีการพนันออนไลน์นั้นย่อมต้องมีการทำธุรกรรมทางการเงินและหมุนเวียนอย่างผิดปกติมหาศาล และต้องใช้เครือข่ายโทรศัพท์ในการดำเนินธุรกิจของตนอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ก็กลับพบว่าการเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน รวมถึงข้อมูลการใช้เครือข่ายโทรศัพท์นี้เอง กลับไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานเข้าถึงข้อมูลจำพวกนี้ได้ทันที หากเจ้าพนักงานต้องการเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมเหล่านี้ ก็ให้อาศัยอำนาจในการค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช 2477 ว่าด้วยเรื่องของการค้น โดยหลักเกณฑ์การค้น นั้นเจ้าพนักงานต้องมีคำร้องต่อศาลขอให้ศาลออกหมายค้นในการเข้าค้นเสียก่อน ทั้งนี้ จึงให้เกิดปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลอย่างเร่งด่วนเนื่องจากการดำเนินการชักช้าและไม่ทันทั่วถึง ต่อการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ ที่กระทำกันเป็นองค์กรใหญ่ และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและรวดเร็วในการกระทำความผิด

อย่างไรก็ดีผู้ศึกษาพบว่า ในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566 ด้วยเหตุผลที่ว่าปัจจุบันมีการใช้วิธีทางเทคโนโลยีหลอกลวงประชาชนทั่วไปผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ จนทำให้ประชาชนสูญเสียเป็นทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก และผู้หลอกลวงได้โอนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวผ่านบัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตรบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นต่อเป็นทอดๆอย่างรวดเร็วเพื่อปกปิดหรืออำพรางการกระทำความผิดของตน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างและเป็นอันตรายร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจและบทบัญญัติในมาตรา 4 5 6 และ 7 แห่งพระราชกำหนดนี้ ได้บัญญัติถึงมาตรการทางกฎหมายในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัย ว่ามีหรืออาจมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจมีหน้าที่เปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีธุรกรรมของลูกค้า หรือผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เปิดเผยข้อมูลการใช้บริการเครือข่าย ต่อเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อทางสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจ หรือผู้กรณีให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เห็นเอง หรือกรณีที่เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องร้องขอ หากมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีขึ้น รวมไปถึง อำนาจในการระงับธุรกรรมทางบัญชีอันควรสงสัยดังกล่าวอีกด้วย¹⁰ ทั้งนี้ คำว่าอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ภายใต้พระราชกำหนดนี้ถูกบัญญัติความหมายไว้ในมาตรา 3 ว่า“

“อาชญากรรมทางเทคโนโลยี” หมายความว่า การกระทำหรือพยายามกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อฉ้อโกง ทุจริต หรือริบเอาทรัพย์สิน บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือ

⁹พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์พุทธศักราช 2550, มาตรา 18,19.

¹⁰พระราชกำหนดการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566, มาตรา 4,5,6,7.

โดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นเสียหาย หรือกระทำความผิดฐานฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ”¹¹ ซึ่งมีข้อพิจารณาโดยสำนักงานศาลยุติธรรมว่า อาชญากรรมทางเทคโนโลยี หมายความว่า การกระทำหรือพยายามกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นเสียหายด้วย¹² ซึ่งหากพิจารณาแล้วก็อยากที่จะตีความได้ว่าการพนันออนไลน์นั้นถือเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ด้วยหรือไม่ ทั้งที่ผู้จัดให้มีการเล่นการพนันออนไลน์ถือเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีและระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดอย่างชัดเจน

ประการที่สี่ ปัญหาฐานความผิดของเจ้ามือพนันออนไลน์ในการใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีอิเล็กทรอนิกส์ หรือหมายเลขโทรศัพท์ของผู้อื่นเพื่อกระทำความผิด ในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566 ซึ่งมีบทบัญญัติและบทกำหนดโทษทางอาญาต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การเปิดบัญชีเพื่อใช้ในการกระทำความผิดบัญชีมาดังนี้ มาตรา 9 เป็นฐานความผิดเกี่ยวกับการเปิด หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ของตน หรือให้ผู้อื่นใช้หรือยืมใช้หมายเลขโทรศัพท์ของตน โดยประการที่รู้หรือควรจรรู้ว่าจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใดต้องระวางโทษไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือทั้งจำปรับ¹³ มาตรา 10 ฐานความผิดเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา เพื่อให้มีการซื้อ ขาย ให้เช่าหรือให้ยืม บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือบัญชีเงินฝากอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁴ และมาตรา 11 ฐานความผิดเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา เพื่อให้มีการซื้อหรือขายเลขหมายโทรศัพท์ ซึ่งลงทะเบียนผู้ใช้บริการในนามของบุคคลหนึ่งบุคคลใดแล้ว แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้ใช้บริการได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท¹⁵

โดยปัจจุบันเงินหมุนเวียนที่ได้จากธุรกิจการพนันออนไลน์ของผู้จัดให้มีการพนันออนไลน์หรือผู้เปิดเว็บไซต์ให้บริการพนันออนไลน์ มักจ้างวานบุคคลอื่นให้เปิดบัญชีเพื่อทำธุรกรรมในธุรกิจพนันออนไลน์ หรือที่เรียกว่า บัญชีม้า และรวมไปถึงการให้ผู้อื่นเปิดใช้หมายเลขโทรศัพท์ลงทะเบียนในนามของผู้อื่นนั้นเพื่อใช้ติดต่อการทำธุรกิจพนันออนไลน์ ทำให้ยากต่อการตรวจสอบและติดตามหาผู้กระทำความผิด

¹¹พระราชกำหนดการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566, มาตรา 3.

¹² สำนักงานศาลยุติธรรม. “ข้อพิจารณาเกี่ยวกับพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566”. มีนาคม 2566 [Online]. Available URL: file:///C:/Users/HUAWEI/Downloads/202303287eab2a11be8ad656a2e4182ebde38c27150544.pdf (กันยายน,7).

¹³พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566, มาตรา 9.

¹⁴พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566, มาตรา 10.

¹⁵พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566, มาตรา 11.

จะเห็นได้ว่า ฐานความผิดเกี่ยวกับการเปิดบัญชีม้าเพื่อกระทำความผิดนั้นภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566 นี้ครอบคลุมไปถึงการกระทำความผิดการจัดให้มีพนันออนไลน์ด้วย แม้จะไม่ใช่เพื่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี แต่ถือเป็นความผิดทางอาญาอื่นใด ซึ่งสามารถใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดได้ อย่างไรก็ตามหากบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวมีเพียงฐานความผิดที่บังคับแก่ผู้ที่ให้ผู้อื่นใช้และผู้เป็นธุระจัดหาเท่านั้น ยังเกิดปัญหาความไม่ครอบคลุมถึงฐานความผิดที่บังคับใช้กับผู้ที่ใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีอิเล็กทรอนิกส์ หรือหมายเลขโทรศัพท์ของผู้อื่น เพื่อการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด แม้เป็นผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวโดยตรง

ดังนั้นแล้วเพื่อให้มาตรการในการควบคุมและป้องกันพนันออนไลน์ของประเทศไทยนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมการกระทำความผิดอย่างชัดเจน ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการบัญญัติบทนิยามและประเภทของการพนันออนไลน์ ควรให้มีการบัญญัติเพิ่มเติมบทนิยาม รูปแบบ ลักษณะ หรือประเภทของการพนันออนไลน์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุม จากเดิมซึ่งไม่มีบทนิยามถึงความหมายของคำว่า “การพนันออนไลน์” บัญญัติไว้เลย ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 4 ตรี โดยนิยามความหมายของการพนันออนไลน์ไว้ ดังนี้

มาตรา 4 ตรี “การพนันออนไลน์ หมายถึง การเล่น ตลอดถึงการทายหรือการทำนายเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วยไฟฟ้าหรือโดยพนันเป็นเงินหรือทรัพย์สินหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งมีรูปแบบและกระทำความผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต”

และควรเพิ่มเติมการพนันออนไลน์ไว้ในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 บัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติ เพราะในปัจจุบันการพนันออนไลน์ยังเป็นการพนันที่ยังไม่สามารถขออนุญาตให้มีการออกใบอนุญาตในการจัดให้มีการเล่นได้ รวมถึงการเล่นตามบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติ บางประเภทนั้นผู้จัดให้มีการเล่นนำมากระทำในรูปแบบการพนันออนไลน์ เช่น บาคาร่า สล็อตแมชชีน โดยจากเดิมที่ “บัญชี ก. ได้แก่ 1. หอย ก. ข. 2. โป่ป่น 3. โป่กำ 4. ถั่ว 5. แปะเก๋า 6. จับยี่กี 7. ต่อแต้ม 8. เบี้ยโบก หรือคู่ตี หรืออีโง้ง 9. ไพ่สามใบ 10. ไม้สามอัน 11. ช้างงา หรือป๊อก 12. ไม้ดำ ไม้แดง หรือปลาดำปลาแดง หรืออีดำอีแดง 13. อีโป่งครอบ 14. กำตัด 15. ไม้หมุน หรือล้อหมุนทุกอย่าง 16. หัวโตหรือทายภาพ 17. การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่นเอาמידหรือหนามผูก หรือวางยาเบื่อมาให้สัตว์ชนหรือต่อสู้กัน หรือสู้มไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งกันหรือการเล่นอื่นๆ ซึ่งเป็นการทรมานสัตว์ อันมีลักษณะคล้ายกับที่ว่ามานี้ 18. บิลเลียดรู ดีฟี 19. โยนจัม 20. สี่เหลงลัก 21. ขลุ่ยขลุ่ย 22. น้ำเต้าทุกอย่าง 23. ไฮโลว์ 24. อีก็้อย 25. ปั่นแปะ 26. อีโป่งซัด 27. บาคาร่า 28. สล็อตแมชชีน

และควรเพิ่มเติม บัญชี ก. “ข้อ 29. การพนันออนไลน์ทุกชนิด หรือการเล่นอื่นใดตามความในมาตรา 4 ทวิ อันมีรูปแบบและกระทำความผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่าย

อินเทอร์เน็ต”

2.ปัญหาฐานความผิดสำหรับการเปิดเว็บไซต์หรือนำเข้าข้อมูลการพนันออนไลน์สู่ระบบคอมพิวเตอร์ ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมฐานความผิดนำเข้าข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ เดิมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2560 มาตรา 8 ที่บัญญัติว่า “ให้ยกเลิกความใน 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิด ความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”

จากเดิมที่ฐานความผิดไม่ครอบคลุมถึงการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการพนันออนไลน์เห็นควรให้มีการแก้ไขบทบัญญัติ มาตรา 14 (5) และเพิ่มเติม มาตรา 14 (6) ดังนี้

“มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิด ความ

เสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะไม่ว่าจะเป็นจัดให้มีการเล่นการโฆษณา หรือชักชวนให้เล่นการพนันออนไลน์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(6) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) (4) (5)

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”

3.ปัญหาอำนาจในการเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกรรมทางการเงินและเครือข่ายโทรศัพท์ในการดำเนินคดีการพนันออนไลน์ ขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่าอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

เดิมตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566 มาตรา 3 กำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมทางเทคโนโลยี” ไว้ว่า

“ “อาชญากรรมทางเทคโนโลยี” หมายความว่า การกระทำหรือพยายามกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือโดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นเสียหาย หรือกระทำความผิดฐานฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ ”

จากเดิมไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ และเพื่อให้ การดำเนินคดีพนันออนไลน์ สามารถอาศัยมาตรการในการเข้าถึงข้อมูลทางธุรกรรมทางการเงิน และการใช้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ในกรณีนี้ มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีขึ้นได้ นั้น เห็นควรให้มีการแก้ไข บทนิยามของคำว่า “อาชญากรรมทางเทคโนโลยี” ตามพระราชกำหนดป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พุทธศักราช 2566 มาตรา 3 ดังนี้

“ “อาชญากรรมทางเทคโนโลยี” หมายความว่า การกระทำหรือพยายามกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือโดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นเสียหาย หรือกระทำความผิดฐานฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ และรวมไปถึงความผิดว่าด้วยการพนันโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ หรือกระทำผ่านระบบอินเทอร์เน็ต” ”

4.ปัญหาฐานความผิดของเจ้ามือพนันออนไลน์ในการใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีอิเล็กทรอนิกส์ หรือหมายเลขโทรศัพท์ของผู้อื่นเพื่อกระทำความผิด เห็นควรให้เพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดสำหรับผู้ที่ใช้บัญชีเงินฝาก บัตรฝากอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีอิเล็กทรอนิกส์ หรือหมายเลขโทรศัพท์ของผู้อื่น ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่น

เดิมตามพระราชกำหนดป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พุทธศักราช 2566 ที่บัญญัติฐานความผิดและบทกำหนดโทษอาญา ดังนี้

มาตรา 9 “ผู้ใดเปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยมีได้มีเจตนาใช้เพื่อตนหรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้องหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้หมายเลขโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตน ทั้งนี้โดยประการที่รู้หรือควรรู้ว่าจะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 10 “ผู้ใดเป็นธุระ จัดหา โฆษณา หรือไขข่าว โดยประการใดได้เพื่อให้มีการซื้อขายให้เช่า หรือให้ยืมบัญชีเงินฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 11 “ผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือไขข่าวโดยประการใดได้เพื่อให้มีการซื้อหรือขายเลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่ง ลงทะเบียนผู้ให้บริการในนามของบุคคลหนึ่งบุคคลใดแล้ว แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้ให้บริการได้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่ สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จะเห็นว่าบทบัญญัติความผิดดังกล่าวนี้ยังไม่มีบทบัญญัติความผิดที่บังคับครอบคลุมไปถึงผู้ที่ใช้บัญชีเงินฝาก บัตรฝากอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีอิเล็กทรอนิกส์ หรือหมายเลขโทรศัพท์ของผู้อื่น ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่น จึงเห็นควรว่าให้มีการเพิ่มบทบัญญัติฐานความผิด ดังนี้

มาตรา 11/1 “ผู้ใดใช้หรือครอบครองบัญชีเงินฝาก บัตรฝากอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีอิเล็กทรอนิกส์ หรือใช้หรือยืมใช้หมายเลขโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้อื่น เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เอกสารอ้างอิง

- ชยพล ธานีวัฒน์. “กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์” ใน เอกสารวิชาการ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ .กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560 หน้า 1-6 [Online]. Available URL: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=19 (มิถุนายน,10).
- กองบรรณาธิการสำนักกฎหมาย. บทนำบทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ **มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในการควบคุมการพนันออนไลน์**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย-กุมภาพันธ์ 2564 [Online]. Available URL: https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88sub_Jun/1interview/IN100.pdf
- พุดินัย พราวพันธ์. **พนันออนไลน์ภัยใกล้ตัว** [Online]. Available URL: <https://www.dsi.go.th/Files/> (กรกฎาคม,24).
- สำนักงานศาลยุติธรรม. “**ข้อพิจารณาเกี่ยวกับพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพุทธศักราช 2566**”. มีนาคม 2566 [Online]. Available URL: <file:///C:/Users/HUAWEI/Downloads/202303287eab2a11be8ad656a2e4182ebde38c27150544.pdf> (กันยายน,7).